

Monitoring in het sociaal domein

2 november 2019

Bert Roes

Hidde Boonstra

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Agenda

- Welkom en introductie
- Inventarisatie van uw vragen
- Toelichting:
 - Over de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein
 - Van “smalle definitie” naar “breed concept”
 - Wmo-abonnementstarief, monitoring van de kosten
- Vragen die nog niet zijn behandeld

Over de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein

- Gestart in 2015
- Doelen: versterking horizontale verantwoording benchmarking/ leren, systeemverantwoording richting Tweede Kamer
- Samenwerking VNG, VWS en CBS
- Iedere 6 maanden
 - Participatiewet (compleet)
 - Jeugdwet (compleet)
 - Wmo (321 gemeenten, zie→)
- CBS levert tabellen, VNG Realisatie publiceert: Waarstaatjegemeente.nl

Over de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein

- Participatiewet, Jeugdwet, Wmo
 - Bijstandsuitkeringen Statistiek, Statistiek reïntegratie gemeenten
 - Beleidsinformatie Jeugd
 - Gemeentelijke Wmo administratie
 - Achtergrondgegevens (CBS, Vektis, GGD GHOR)
- Gegevens openbaar toegankelijk:
 - Dashboard
 - Rapporten: gemeente, wijk
 - Database

www.waarstaatjegemeente.nl

Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor zorg en ondersteuning, op basis van de Participatiewet, de Jeugdwet en de Wmo. Het gaat daarbij onder meer om bijstandsuitkeringen, jeugdzorg en hulp bij het huishouden. Dit dashboard geeft u inzicht in de mate waarin inwoners en huishoudens hiervan gebruikmaken.

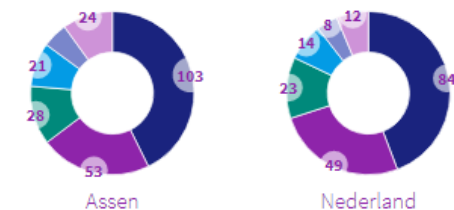
 Toon als lijst

Huidige situatie

Ontwikkelingen

Huishoudens met maatwerkvoorzieningen

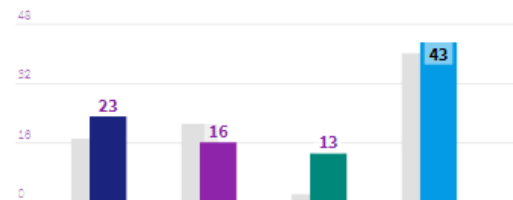
aantal per 1.000 huishoudens

● 1 voorziening ● 2 voorzieningen ● 3 voorzieningen ● 4 voorzieningen
● 5 voorzieningen ● 6 of meer voorzieningen
tijdelijk | tweede halfjaar 2018

Inwoners met individuele Wmo-voorzieningen

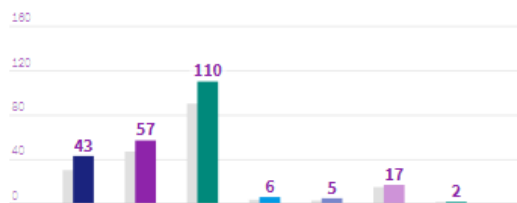
Assen, aantal per 1.000 inwoners

● Ondersteuning thuis ● Hulp bij het huishouden ● Verblijf en opvang
● Hulpmiddelen en diensten ● Nederland
tijdelijk | tweede halfjaar 2018

Huishoudens met voorzieningen per wet

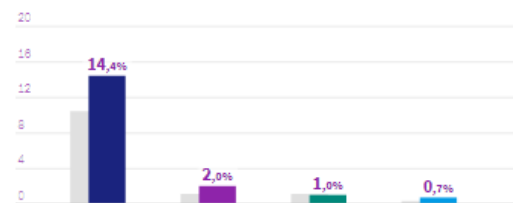
Assen, aantal per 1.000 huishoudens

● Alleen Jeugd ● Alleen P-wet ● Alleen Wmo ● Jeugd en P-wet
● Jeugd en Wmo ● P-wet en Wmo ● Jeugd, P-wet en Wmo ● Nederland
tijdelijk | tweede halfjaar 2018

Jongeren met jeugdzorg-trajecten

Assen

● Jeugdhulp (in % van alle jongeren tot 18 jaar) ▲
● Jeugdhulp met verblijf (in % van alle jongeren tot 18 jaar) ▼
CBS Jeugd | tweede halfjaar 2018

Huishoudens zonder voorzieningen

75,9%

Assen

81,0%

Nederland

Huishoudens met bijstandsuitkeringen

(% t.o.v. totaal huishoudens)

6,4

Assen

5,4

Nederland

Gebruik eerstelijnszorg huisartsen

79,3%

Assen

78,4%

Nederland

1. HUIDIGE SITUATIE

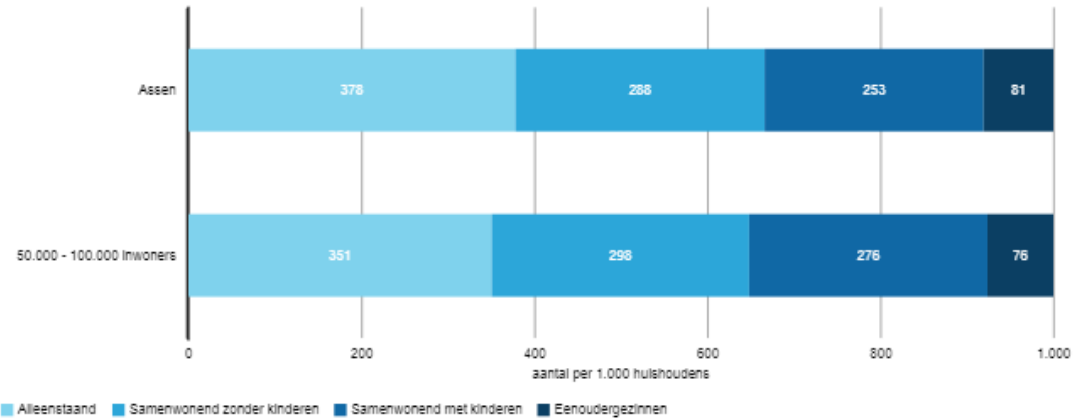
Hoeveel inwoners redden zich zonder de individuele voorzieningen in het sociaal domein? Wat valt op in vergelijking met andere gemeenten?

In dit deel ziet u het aantal en de samenstelling van de huishoudens in uw gemeente. Vervolgens ziet u in hoeverre huishoudens gebruik maken van de verschillende vormen van ondersteuning in het sociaal domein (Jeugdzorg, Wmo en Participatiewet).

AANTAL HUISHOUDENS

Op 1 januari telde gemeente Assen 67.708 inwoners en 30.662 huishoudens. In vergelijkbare gemeenten (op grond van de referentiegroep in dit rapport) is dit gemiddeld 30.127 huishoudens. Een gemiddeld huishouden in Assen bestaat uit 2,21 personen.

1.1 Samenstelling huishoudens

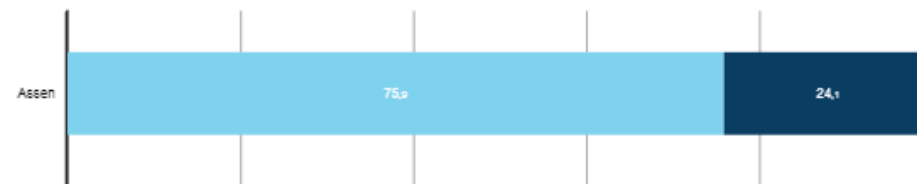

Figuur 1.1: Het aantal huishoudens in vergelijking met de referentiegroep (per 1.000 huishoudens), 2018.

 [Zie voor meer informatie over de ontwikkeling van het aantal huishoudens de database.](#)

 [Zie voor meer informatie het wijkprofiel.](#)

1.2 Huishoudens zonder en met zorg en ondersteuning

Recente ontwikkelingen: van 'smal' naar 'breed'

- Verbreding van onderwerp Beschermd Wonen/ Maatschappelijke Opvang
- Toevoeging van de Gezondheidsenquête Volwassenen en Ouderen en gegevens van Vektis (Zvw)
- Toevoeging gegevens uit Monitor Aansluiting Onderwijs-Jeugd
- Monitoring van de invoering van het Wmo-abonnementstarief
- Van (alleen) data naar duiden & narratieven
- Van (alleen) data naar volgen, spiegelen, leren

Hoe doen andere gemeenten het?

- Inspiratie-etalage gemeentelijke monitoring: <https://catalogus.vngrealisatie.nl/portal/catalogue/1>
- Beschrijving van 27 gemeenten beschikbaar.
- Vernieuwde versie met nieuwe beschrijvingen.
- Zie: [Amersfoort](#)

Etalage Monitoring Sociaal Domein

Bekijk in deze etalage voorbeelden van gemeenten om te zien hoe zij hun monitoring Sociaal Domein hebben georganiseerd.

10 van 27

Almere

"De gemeente Almere heeft drie deelmonitors ingericht. De monitor Gebruikscijfers, het Cliëntervaringsonderzoek en de Beleidsmonitor."

[Meer informatie](#)

- > Gemeentegrootteklasse: 100.001 - 300.000
- > [Link naar site](#)
- > Monitor op thema's: Werk & inkomen, Welzijn, WMO & zorg en Jeugdhulp & -zorg
- > Wat wordt gemonitord?: Uitvoering en Effecten

Alphen aan den Rijn

"De uitvoering van beleid in de wijken is uitbesteed aan drie consortia. Dit zijn samenwerkingsverbanden van (zorg)aanbieders die bijdragen aan het realiseren van vooraf vastgestelde maatschappelijke effecten. Hierbij staan de effecten centraal, niet de voorziening."

[Meer informatie](#)

Wat wordt gemonitord?

- Basisgegevens (18)
- Uitvoering (17)
- Effecten (23)

Monitor op thema's

- Werk & inkomen (21)
- Welzijn, WMO & zorg (27)
- Jeugdhulp & -zorg (27)

Gemeentegrootteklasse

- < 25.000 (1)
- 25.000 - 50.000 (3)
- 50.001 - 100.000 (3)
- 100.001 - 300.000 (16)

[Bekijk meer](#)

Voorbeeld Amersfoort

- Met beleidsambtenaren verdiept:
 - welke overkoepelende doelen kunnen we formuleren, welke richting willen we op met dat thema en welke indicatoren geven ons daar inzicht in?
- ‘Doelenbomen’
 - Zoektocht indicatoren en de data: Waardoor komt die stijging? En is dat eigenlijk positief of negatief?
- ‘De diepte in’ te gaan op onderwerpen als de wijkteams en werk en inkomen. De gemeenteraad selecteerde met O&S de onderwerpen.
- ‘De diepte in’ betekent tellen én vertellen; dus kwantitatieve én kwalitatieve informatie.
- De onderzoekers houden regelmatig contact met de raadsleden. Dat de gemeenteraad zo tijdens het proces betrokken blijft, heeft als voordeel dat het eindproduct bij hun verwachtingen aansluit.

Voorbeeld Amersfoort

Opbrengst

- Het heeft meerwaarde om de gemeenteraad in het proces van monitoring mee te nemen. Raadsleden zijn zich dan meer bewust van wat ze willen weten, wat ze vragen en hoe belangrijk het verhaal achter de cijfers is.
- Sommige gemeenteraadsleden nemen de Monitor Sociaal Domein nu altijd mee naar raadsvergaderingen, als achtergrondinformatie tijdens gesprekken. De informatie leeft en wordt benut.
- De uitkomsten van de monitor zijn besproken met de wijkteams: wat kunnen we hiervan leren? Leerpunten zijn er. op het terrein van nazorg en helderheid over verwachtingen bij cliënten. Aan de hand van cases kun je nog meer de diepte in.

Voorbeeld Amersfoort

- **Uitdagingen**
- Leercyclus
 - Een leercyclus vanuit kwantitatief onderzoek inzetten lukt niet. Daarvoor heb je kwalitatief onderzoek nodig. Casussen en cliëntverhalen helpen daarbij: wat had in dit geval beter gekund? Is dat exemplarisch voor andere gevallen? Amersfoort zet voor de wijkteams nu ook 'spiegelgesprekken' in. Bij een spiegelgesprek bespreekt een groep inwoners hun ervaringen. Dit gebeurt in de aanwezigheid van professionals en ambtenaren, die daarbij alleen mogen luisteren.
- Data-gestuurd gaan werken
 - Het 'IJslandse model' is hierbij het voorbeeld. In IJsland wilde de overheid het middelengebruik onder jongeren naar beneden brengen. Aan de voorkant heeft zij veel geïnvesteerd in literatuuronderzoek. En door een uitgebreide vragenlijst uit te zetten creëerde zij lokaal zicht op hoe het komt dat jongeren wel/geen middelen gebruiken. De interventies werden afgestemd op de lokale situatie en de kennis daarover. De effectiviteit hiervan bleek groot.

Voorbeeld Amersfoort

- Monitor Sociaal Domein 2018:
https://amersfoortincijfers.nl//jive?cat_show=onderzoeken

Vooruitblik komende periode

- Ontwikkellijnen:
 1. Hoe kunnen we betere, relevantere vergelijkingsgroepen creëren?
 2. Hoe kunnen we **maatschappelijk resultaat** definiëren, volgen, spiegelen en er van leren?
 3. Hoe krijgen we inzicht in **de beweging naar voren** in het Sociaal Domein en meer specifiek de impact van preventie?
 4. Hoe houd je **sturing** en verbeter je **financiële grip**
 5. Hoe krijgen we meer zicht op de transformatie?

Wmo-abonnementstarief

- Gemeenten vrezen toename van Wmo gebruik en afname van inkomsten door eigen bijdrage, en onvoldoende compensatie vanuit het Rijk.
- Monitor Wmo-abonnementstarief door Significant en CBS:
 - Cliëntaantallen (GMSD, CBS)
 - Inkomsten uit eigen bijdrage (CAK)
 - Kosten per Wmo voorziening (uitvraag)
 - Toename Wmo gebruik door voorheen eigen netwerk (diepte-onderzoek Significant)
- Doel: monitoren van de (financiële) gevolgen van de invoering van het Wmo-abonnementstarief.

Wmo-abonnementstarief

- Speelt dit thema in uw gemeente?
- Heeft u een idee wat het effect van deze wetswijziging is?
- Doet uw gemeente al onderzoek naar de veranderingen in cliëntaantallen, inkomsten en kosten?
- Over welke informatie over dit onderwerp wilt u de komende jaren beschikken?

Rapportage Gemeentelijke monitor sociaal domein

- Aan de slag met het GMSD rapport.
- Automatisch gegenereerd rapport per gemeente.
 - Wijkprofiel ook beschikbaar.

Bekijk de cijfers van uw gemeente

Vergelijk. Verbaas. Verbet

Zoek cijfers over uw onderwerp

Zoek

- Burgerpeiling
- Ondernemerspeiling
- Besluit Begroting en Verantwoording
- Lokale Monitor Wonen
- Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein
- Zorggebruik
- Sustainable Development Goals

Thema's

Bouwen en wonen

Openbare orde en

Bedrijvigheid en

Werk en inkomen

Onderwijs

Jeugd en

— Gebruik regeling — Niet-gebruik regeling

eerste halfjaar 2015 - tweede halfjaar 2016

CBS - SD

Rapport Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein

Klik hier om naar het rapport Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein te gaan.

De gemeente heeft geen toelichting op GMSD gegeven.

Wijkprofiel Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein

Clïëntervaring WMO

Rapporten

- > Gemeentelijke Monitor Sociaal domein
- > Wijkprofiel Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein

Rapportage Gemeentelijke monitor sociaal domein

- Welke vraag zou u bij uw wethouder neer willen leggen naar aanleiding van de gegevens in het rapport?
- Wat valt u op aan de beschikbare data?
- Wat zou u nog meer terug willen zien in de monitor sociaal domein en de rapportage?

Tot slot

- Zijn uw vragen beantwoord?
- Gaat u hier lokaal verder mee?
- Hoe stuur je vanuit de gemeenteraad? Welke informatie dan nodig?
- Hoe kunnen we landelijk ondersteunen?